

Fiche 4: Rapport over de vereenvoudiging van de GMO voor groenten en fruit

Datum Raadsdocument: -

Nr Raadsdocument: -

Nr. Commissiedocument: COM(2004)549 (10 augustus 2004)

Eerstverantwoordelijk ministerie: LNV i.o.m. EZ, FIN, BZ, BZ-OS

Behandelingstraject in Brussel: CSA, Landbouw- en Visserijraad

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Het rapport geeft een overzicht van de aanpassingen en vereenvoudigingen van de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) voor Groenten en Fruit die de Commissie op verzoek van de Raad in de jaren 2002, 2003 en 2004 heeft doorgevoerd. Verder heeft het rapport tot doel in de Raad, in het Europees Parlement en in de sector zelf de discussie over de toekomst van de sector en de noodzaak van verdere aanpassingen te bevorderen. Daartoe heeft de Commissie aan het einde van het rapport een aantal (open) vragen van strategische aard geformuleerd.

De belangrijkste aanpassingen van de GMO in de afgelopen jaren waren:

Voor de sector verse groenten en fruit het instellen van een maximumpercentage van 4,1 % van de omzet van de telersvereniging¹ voor de EU-bijdrage aan de operationele programma's. De EU-bijdrage vindt plaats onder voorwaarde dat de producentenvereniging zelf ook en in gelijke mate een bijdrage levert. In de operationele programma's geven de producentenverenigingen aan wat hun plannen voor de komende 3 – 5 jaren zijn. Wijziging van de financiële steun voor verwerkte producten. Voorheen werd de steun betaald aan de verwerkers van de producten en op basis van het eindproduct. In de huidige situatie wordt de steun via de producentenverenigingen aan de telers van de producten bestemd voor verwerking betaald. Voor de verwerking van citrus zijn maximale productieplafonds vastgesteld voor citroenen, sinaasappelen en kleine citrusvruchten, alsmede nationale plafonds voor de betrokken lidstaten (Griekenland, Italië, Spanje en Portugal). Bij overschrijding van deze plafonds vindt in het jaar erop korting plaats van de steun.

De Commissie stelt de volgende strategische vragen voor het bevorderen van de discussie over eventuele toekomstige aanpassingen van de GMO:

Is er een noodzakelijkheid om de basis van de GMO Groenten en Fruit, zoals deze in 1996 is vastgesteld, te hervormen?

Wat kan er worden gedaan om de toepassing van de GMO voor producentenorganisaties te vereenvoudigen?

Wat kan er worden gedaan om de concentratie van het aanbod in regio's met lage organisatiegraad te verbeteren, speciaal in de nieuwe Lidstaten?

Moet de speciale cross-compliance regeling voor de groenten en fruitsector in stand blijven of moet dit worden geïntegreerd in de cross-compliance regeling die is vastgesteld na de Mid Term Review?

Wat kan er worden gedaan om het aanbod van kwaliteitsproducten en/of producten die op milieuvriendelijke wijze zijn geproduceerd, te vergroten?

Wat kan er worden gedaan om een beter crisismanagement te verzekeren?

Is het noodzakelijk om radicale wijzigingen aan te brengen en de specifieke regelingen voor verwerkte producten en voor citrus?

Hoe kan de coherentie tussen de GMO voor Groenten en Fruit en de regeling voor plattelandsontwikkeling worden verbeterd?

¹ Een telersvereniging is een groepering van producenten die o.m. de afzet/verkoop van de door de leden geproduceerde producten organiseert. Door de bundeling van het aanbod kan de telersvereniging de positie van de telers op de markt versterken. Telersverenigingen kunnen ook een rol spelen bij het bevorderen van de productie van kwaliteitsproducten, van milieuvriendelijke producten, promotie, etc.

Hoe kan een beter gebruik van het huidige budget worden verzekerd?

Er zal een algemene discussie worden gevoerd in de Raad over de hiervoor genoemde vragen. Afhankelijk van de uitkomsten van deze discussie kan de Commissie met voorstellen komen die tot een verdere vereenvoudiging van de GMO-regelgeving zouden kunnen leiden.

Rechtsbasis van het voorstel: n.v.t.

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: n.v.t.

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t.

Subsidiariteit en proportionaliteit: n.v.t.

Consequenties voor de EU-begroting:

Strikt genomen niet van toepassing, het betreft een rapport.

In de huidige GMO is voor wat betreft de uitgavenposten voorzien in interventie maatregelen, uitvoerrestituties, een regeling voor de telersverenigingen en financiële steun voor de verwerking van tomaten, perziken en peren. Het totale budget voor de groenten en fruit marktordening (vers en verwerkt) bedraagt ca. € 1,55 miljard per jaar. Dit is inclusief ca. € 300 miljoen voor de Gemeenschappelijke Marktordening voor Bananen.

Het is te verwachten dat bij eventuele wijzigingen van de GMO vooral het meer marktconform produceren zal worden gestimuleerd. Dit betekent dat de uitgaven voor interventieregelingen alsmede voor de regelingen voor steun bij de verwerking van de hiervoor reeds genoemde producten verder teruggedrongen zullen worden. Het afbouwen van de uitvoerrestituties is inmiddels onderwerp van discussie in WTO-kader. Nederland is groot voorstander van marktwerking en kan derhalve een wijziging die uitmondt in verminderde overheidsinterventie van harte ondersteunen.

Consequenties voor de begroting kunnen pas daadwerkelijk ingeschat worden als de voorstellen er zijn.

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger: Strikt genomen n.v.t. want het betreft een rapport. Het doel van eventuele wijzigingen in de GMO is het realiseren van vereenvoudiging, hetgeen zou moeten leiden tot minder personele en administratieve kosten voor overheid en bedrijfsleven.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering): geen

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerking treding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: n.v.t.

Consequenties voor ontwikkelingslanden: N.v.t., het betreft een rapport.

De regelingen m.b.t. de invoer en de uitvoer liggen buiten het kader van dit rapport. Deze zullen onderwerp van discussie zijn bij de WTO-onderhandelingen. Ten aanzien van de huidige verwerkingssteun voor tomaten, perziken, peren en citrus geldt dat deze handelsverstoring is. Deze subsidievorm benadeelt producenten in derde landen, waaronder ontwikkelingslanden.

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Nederland is van mening dat bij de grote hervorming van de GMO in 1996 een stap voorwaarts is gezet op de weg naar een meer marktconforme productie in de groenten - en fruitsector door in het marktbeleid nog slechts in beperkte mate te steunen op het interventiemechanisme en veel meer belang toe te kennen aan de telersverenigingen. De telersverenigingen moeten een belangrijke rol vervullen bij het concentreren van het aanbod waardoor de marktpositie van telers wordt verbeterd. Dit heeft tot doel dat individuele telers een hogere prijs voor hun producten ontvangen. Voor Nederland is het dan ook niet noodzakelijk om de GMO fundamenteel te hervormen. Nederland ziet meer in een verdere aanpassing van het beleid naar marktconformiteit. In dat kader denkt Nederland dat het mechanisme van interventie verder kan worden beperkt. De overheidsinterventie zou moeten worden afgeschaft of alleen in uitzonderlijke omstandigheden mogen worden toegepast. Interventie zou dan alleen nog door telersverenigingen kunnen worden toegepast.

Ook is Nederland van mening dat de uitvoerrestituties in de groenten- en fruitsector moeten worden afgebouwd. In WTO-kader wordt hier inmiddels over gesproken.

Nederland is van mening dat ook in de sector voor de verwerkte producten het principe van marktconform produceren toegepast moet worden. Nu gelden productiedrempels met vaste steunbedragen voor verwerking voor tomaten, perziken en peren. Omdat verwerkingssteun zowel producenten in derde landen, waaronder ontwikkelingslanden, als Europese producenten die niet aan deze regeling meedoen benadeelt, is Nederland van mening dat er een tijdpad moet worden vastgesteld voor de afbouw van de verwerkingsteun.